

DIECÉZNÍ CHARITA
OSTRAVSKO-OPA VSKÁ

Caritas CARES Report:
Sociální situace v České republice pohledem Charity

Panel 2:
**PROBLEMATIKA ZAMĚSTNÁVÁNÍ
ZNEVÝHODNĚNÝCH MLADÝCH LIDÍ:
JAKÝM PŘEKÁŽKÁM ČELÍ?**

Evropský dům, Praha
13.2.2018

NĚKOLIK VÝCHODISEK

- Umožnit mladým lidem zajistit si prostředky k obživě a k zajištění životních potřeb **vlastní prací** je nejlepší způsob pomoci.

Výhody:

- zachování motivace a pracovních návyků
- zachování důstojnosti a ambicí

- A naopak: Vyplácet mladým lidem po dlouhé období finanční prostředky bez jakékoli aktivity z jejich strany představuje **morální hazard**.

Rizika:

- Postupná ztráta smyslu pro pravidelný režim
- Postupný rozpad pracovních návyků a ztráta motivace
- Postupná ztráta sebeúcty a životních ambicí
- Vytvoření návyku na život „na dávkách“ jako základní životní strategie

- Příjem ze zaměstnání musí být **v dostatečné výši**, aby pokryl nejen základní životní náklady mladého zaměstnance, ale umožnil mu i tvořit si finanční rezervu. Jeho finanční situace musí být výrazně lepší než v případě nezaměstnaných osob „na dávkách“. Proto podporujeme **zvyšování minimální mzdy**.

OBZVLÁŠTĚ OHROŽENÉ SKUPINY MLADÝCH LIDÍ NA TRHU PRÁCE DEFINOVANÉ V CARITAS CARES

Zpráva upozorňuje na zvláště znevýhodněné skupiny mladých lidí:

- Lidé odcházející z ústavní péče často nemají dostatečné kompetence k samostatnému životu a stávají se brzy oběťmi „obchodníků s chudobou“, obtížně získávají dobré zázemí, odpovídající bydlení i legální zaměstnání.
- Osoby se sociálně vyloučených lokalit s nízkou kvalifikací, bez odpovídajících pracovních zkušeností. Brání jim rovněž získané návyky z vlastních rodin.
- Drogově závislí
- Matky samoživitelky jen obtížně mohou skloubit zaměstnání s péčí o dítě (nedostatek zařízení pro děti i vhodných pracovních příležitostí – zkrácený úvazek...)
- Lidé se zdravotním postižením

PŘEKÁŽKY VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ

Překážky, kterým mladí lidé na trhu práce čelí, je možno rozdělit na vnitřní a vnější:

- **Vnitřní překážky** souvisí s osobností konkrétního mladého člověka:
 - Nízká kvalita nebo úroveň vzdělání
 - Nedostatek pracovních zkušeností
 - Nízká úroveň sociálních dovedností (sebedisciplína, nedostatečně efektivní komunikace a sebereprezentace, špatná cílevědomost...) – tyto překážky jsou překonatelné jen v dlouhém časovém horizontu a vyžadují intenzivní pomoc odborníků.
- **Vnější překážky** souvisí s prostředím, ve kterém se tito znevýhodnění mladí pohybují (Charita upozorňuje na tyto systematické překážky, protože brání dosáhnout pokroku i v případech, kdy by to s pomocí odborníků bylo možné):
 - legislativní prostředí
 - prostředí státního sociálního systému
 - prostředí na trhu práce: nízká nezaměstnanost = vyšší šance získat práci, malá ochota zaměstnat některé cílové skupiny (Romové – diskriminace, lidé s trestní minulostí – strach...)

Doporučení: Podporovat všechny organizace a všechny aktivity, které pracují na odstraňování obou skupin překážek.

PŘEKÁŽKY DEFINOVANÉ V CARITAS CARES

Zpráva upozorňuje na některé překážky, které vyžadují systematický zásah státu:

ZADLUŽENOST snižuje motivaci dlužníka usilovat o legální zaměstnání, protože:

- Exekuce z platu sníží reálný výdělek (výše výdělku nekvalifikovaného zaměstnance se i tak pohybuje v blízkosti minimální mzdy). Jednotlivce se týká především zákonná srážka, vypočtená podle NOZ a OSŘ. Pokud jde o rodiče nezaopatřených dětí, tato srážka sice nebude tak velká, protože se zvýší nezabavitelná částka, ale exekucí budou postiženy tzv. daňové bonusy na děti (které v případě nízkého příjmu budou vysoké).
- Zaměstnavatel je povinen s exekutorem komunikovat (v případě prodlení může být exekutorem pokutován). Pokud má zaměstnanec exekucí více a od více exekutorů, tyto povinnosti zaměstnavatele se násobí. Komunikace je pro zaměstnavatele obtěžující a bývá důvodem k výpovědi ve zkušební době.

Příběh Emila

Doporučení: zajistit vyšší ochranu příjmů ze zaměstnání

INSTITUT SPOLEČNĚ POSUZOVANÝCH OSOB snižuje motivaci mladých dospělých usilovat o legální zaměstnání, pokud stále žijí v původní domácnosti, protože:

- Výdělek mladého dospělého nezvýší příjem domácnosti. Výše výdělku se započte do celkových příjmů domácnosti a to povede ke snížení dávek v hmotné nouzi. Reálné zvýšení příjmu domácnosti bude zanedbatelné, což vede k preferenci práce „na černo“, případně ke snaze oficiálně ty členy domácnosti, kteří mají příjmy, „odstěhovat“.
- Vedlejší efekt – trest pro všechny za pochybení mladého nezaměstnaného. Opakovaně se setkáváme s případy, kdy mladý nezaměstnaný nesplnil povinnost dohodnuté návštěvy na ÚP a byl z evidence vyřazen. Vyřazení má za následek nejen povinnost platit si po dobu vyřazení zdravotní pojištění, ale celá domácnost je postižena výrazným snížením dávek na tzv. existenční minimum, což je výrazným ohrožením situace všech členů této domácnosti včetně nezletilých dětí.

Příběh Petry

Doporučení: vyjmout mladé zaměstnance z okruhu společně posuzovaných osob tak, aby se mohli připravovat na samostatný život.

PŘEKÁŽKY RODIČŮ SAMOŽIVITELŮ souvisí s problémy, se kterými se setkávají při snaze skloubit zaměstnání a péči o děti:

- Nedostatek pracovních míst na zkrácený úvazek. Takových míst je nedostatek především pro osoby s nízkou kvalifikací.
- Nedostatek míst pro děti v mateřských školách. Situace se zhoršila po zavedení povinného posledního roku předškolní docházky. Soukromé MŠ jsou pro tyto rodiče nedostupné.
- Problémy s výpadky v platbách výživného.

Příběh Moniky

Doporučení: podpora zaměstnavatelů, kteří jsou připraveni myslet při tvorbě pracovních míst na mladé rodiče samoživitele, podpora nových míst v MŠ a zavedení institutu zálohového výživného.

JE VZDĚLÁNÍ KLÍČ?

Nedostatečné vzdělání = jeden ze symptomů sociálně vyloučených.

Důraz na vzdělávání je základem mnoha projektů, a to pokud možno od co nejnižšího věku. Výhodou je snadná motivovanost malých dětí, jejich ještě přirozená zvědavost, na které se dá stavět.

Přesto pozorujeme selhávání dětí, a to často ve starším věku – na 2. stupni ZŠ. Příčinou je ztráta motivace (negativní příklady v rodině a okolí...) a malá podpora rodiny v kritických okamžicích.

Otázka: „ Co pomůže překonat krize, co udrží ohrožené děti ve vzdělávání?“

KLÍČOVÉ SLOVO - MOTIVACE

Tohle chápeme všichni: práce s motivací klienta je základem úspěchu. Kdo v poslední době psal projekt pro naši cílovou skupinu ví, že i zadavatelé počítají s tím, že motivovat klienty je důležitou součástí klíčových aktivit.

Mít motivaci však předpokládá mít jinou důležitou kvalitu – **DOBŘÉ SEBEVĚDOMÍ.**

Všichni to známe z praxe – hledáme vlastní zdroje klienta, podporujeme ho, aby byl aktivní, aby šel za svým cílem – snem. (Rezignace a malomyslnost aktivitu ubíjí...)

Jenže: **O co sebevědomí mladého člověka opřít?** Ve světě se setkávají spíš s odmítáním, s nedůvěrou, s neúspěchem a selháním.

Řeknu Vám, na čem stavět v prostředí Katolické církve,
v prostředí Charity: Na křesťanském svědectví o lidské důstojnosti
V Božích očích – nedovolí se hrbit, je-li bráno vážně:
„Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá?“
(1. Kor 3,16)

SVĚDECTVÍ:

FENOMÉN ČIČAVA

ANEB

BUDOVÁNÍ SEBEVĚDOMÍ

Viděl jsem zázrak...

- 10 let existence romské pastorage – výsledky: 45 sš s maturitou, 17 vš studentů
- Skauting, divadlo DIK, kapely F6, Lond, GPS, festival FESTROM, sociální firma ROMAART
- Bouřlivý rozvoj téměř bez projektů (v regionu, na Slovensku, Ostrava...)

Ale hlavně:

- Sebevědomí mladí i staří Romové
- Křesťanství jako zkratka na cestě sociální integrace

Děkuji Vám za pozornost

Ing. Miroslav Hodeček
vedoucí Středisek sociální integrace DCHOO

Diecézní charita ostravsko-opavská

Tel.: 596 241 141

Mob.: 731 625 873

E-mail: miroslav.hodecek@dchoo.charita.cz

